

Talous- ja hallintoyksikön lausunto

Sosiaalisesti vastuullisilla hankinnoilla tarkoitetaan sitä, että hankintayksiköt selvittävät ja huomioivat hankintansa mahdollisuudet ja vaikutukset yhteiskunnallisesta ja sosiaalisen kestävyysnäkökulmasta. Porin kaupungin hankinnoissa on hankintapolitiittisten linjausten (2019) ja kaupungin strategian (2022) mukaisesti lähdetty siitä, että kaikissa EU:n kynnysarvon ylittävissä työvoimavaltaisissa hankinnoissa otetaan huomioon mahdollisuudet edistää vaikeasti työllistyvien henkilöiden määrää ja että varmistetaan työelämän perusoikeuksien noudattamisesta.

Mahdollisia sosiaalisen kestävyysnäköjen linjauksia julkisille hankinnoille ovat työllistäminen edistämisen lisäksi eettisten toimitus- ja valmistusketjujen sekä reilun kaupan periaatteiden edistäminen, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisääminen sekä työelämän perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien noudattaminen.

Työelämän perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien noudattaminen

On tärkeää tunnistaa tuote- ja palvelukategoriat, joissa voi olla muita suurempi riski ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien loukkauksiin. Ulkomaisessa tuotantoketjussa ongelmia voi esiintyä esimerkiksi raaka-aineiden hankinnassa, komponenttien ja puolivalmisteiden eri valmistusvaiheissa tai tuotteen kokoonpano-, valmistus- tai viimeistelyvaiheessa.

Sosiaalisten riskien tunnistaminen tulee tehdä ennen hankinnan käynnistämistä. Tällöin voidaan kiinnittää huomiota muun muassa siihen, missä maassa tuotteen valmistus tapahtuu, kuinka pitkä tuotantoketju on, kuinka työvoimavaltaista tuotteen valmistus on ja mistä palvelusektorista on kyse. Riskiarvioinnin tulosten pohjalta tarjouskilpailussa tarjouspyyntöön voidaan liittää vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet (Code of Conduct), joissa viitataan tiettyihin ILO:n yleissopimuksiin ja YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet on tarkoitettu tilanteisiin, joissa on tarve varmistaa ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien turvaaminen, kun kyse on hankinnoista ns. riskimaista ja riskitoimialasta.

Hankinta-Suomi on julkaissut hankintayksiköiden käyttöön sosiaalista vastuullisuutta koskevat vähimmäisvelvoitteet, jotka on tarkoitettu liitettäväksi osaksi hankintasopimusta. Näitä ovat:

- Code of Conduct –sopimusehtoliite eli sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet
- Code of Conductin käyttöön liittyvät sopimusehdot, jotka tulee ottaa osaksi hankintasopimusta
- Lisäksi aineistoon sisältyy itsearviointilomake käytettäväksi hankintayksikön ja toimittajan välisessä sopimuseurannassa sopimuskaudella.

Code of Conduct -ehtojen sisältö

Johdanto

Vaatimukset

-
- A. Kansainväliset sopimukset
 - B. Lainsäädännön noudattaminen
 - C. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen
 - D. Työehtoihin ja työn tekemisen olosuhteisiin liittyvät velvoitteet
 - i. Lapsityön kieltö
 - ii. Pakkotyön kieltö
 - iii. Syrjinnän ja häirinnän kieltö
 - iv. Järjestäytymisvapaus
 - v. Palkkaus ja työajat
 - vi. Terveellinen ja turvallinen työympäristö
 - E. Ympäristönsuojelu
 - F. Konfliktimineraalit
 - G. Korruption vastustaminen

Loppumääräykset.

Porin kaupungin hankinnoissa, joiden euromääräinen arvo on merkittävä ja joissa voi olla muita suurempi riski ihmisoikeusloukkauksiin, voitaisiin ottaa käyttöön Hankinta-Suomen julkaisemat vähimmäisvelvoitteet (Code of Conduct) hankintoihin. Kuitenkin on huomioitava, että Code of Conduct -ehtojen käyttöönotto edellyttää linjauksia Porin kaupungin toimintatavoiksi sekä ohjeistusta hankintoja tekeville. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi Porin kaupungin hankintapoliittisten linjausten tulevassa päivityksessä; lisäksi tehtäisiin osioon '2.1.5. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus' ja kohtaan 'Sosiaalinen vastuu'.

Porissa 1.3.2024

Tuomas Hatanpää, talous- ja hallintojohtaja,
talous- ja hallintoyksikkö